

ressò mont-roigenc

LA NISSAGA DELS ROM (3): ELS ROM, FUSTERS, DE MONT-ROIG

Martí Rom

www.martirom.cat

08-10-2021

Haviem acabat amb la branca principal dels Rom de Vilanova, la que descendia del moliner mallorquí Bartomeu Rom Ramis. Dèiem que Carles Rom Munté, el meu rebesavi, s'havia casat amb Sabina Bondia Solé i que van tenir sis fills. Un d'ells era el meu besavi Pere Rom Bondia (Vilanova d'Escornalbou, 16 de juny de 1874-Barcelona, 1951)¹.

Pere Rom Bondia, ja de gran, vivint a Barcelona, li agradava comentar que quan sortia de casa al matí i li deien: “Pere Rom, bon dia!”, no ho sabien però li deien el nom i els cognoms sencers. Es va criar a la Torre de Fontaubella. La seva “germana de llet”, Rosalia (de Botarell), seria la padrina de bateig del meu avi Francesc “Cisquet” Rom Serra. És curiós com venint d'una família de fusters, n'era, entre d'altres, el seu pare Carles Rom Munté i el seu germà Joan Rom Bondia. La memòria oral familiar deia que va anar a aprendre de fuster a l'Hospitalet de l'Infant; sembla com si es volés emancipar i marxar de Vilanova. Es va casar amb Teresa Serra Bargalló (1884-1936). Dita “Ribarenca”, doncs, havia nascut el 1874 a La Riba (Alt Camp). Pere Rom Bondia deuria arribar a Mont-roig cap a finals del segle XIX. No consta en el cens electoral de Vilanova d'Escornalbou del 1894. El seu fill gran, Pere Rom Serra, ja va néixer a Mont-roig el 4 de desembre de 1899.

Pere Rom Bondia consta en el cens electoral de Mont-roig del 1904, on hi diu que té 30 anys, que viu al carrer Major núm. 56² i que sap llegir i escriure. En els censos del 1911 al del 1920 s'hi esmenta el carrer del Bisbe Macià núm. 3; aquest carrer devia començar, aleshores, a tocar de la plaça del Mercat (actual plaça de Mn. Gaietà Ivern). En els censos del 1921 al 1923, diu que s'estava al Bisbe Macià núm. 5 (deurien canviar la numeració del carrer). I, finalment, en el del 1925, al del “Horno” (“del Forn”) núm. 6³. Sens dubte, excepte la primera localització (Major núm. 56), les altres deuen correspondre a la mateixa casa. L'avi deia que havien viscut en aquell racó de la plaça

---

¹ En aquest cas tenia de les informacions familiars del meu avi Francesc “Cisquet” Rom Serra i les que em van passar escrites del seu germà Sabí Rom Serra.

² El carrer Major ha anat canviant de numeració al llarg dels anys. Crec que aquella adreça deu correspondre en l'actualitat a la plaça de Mn. Gaietà Ivern núm. 7. L'única referència que he trobat és una citació del registrador de la propietat, del 9 de maig de 1898, on s'esmentaven les propietats que tenia Antoni Ferratges Mesa, primer marquès de Mont-roig, per certificar l'accés d'aquest al càrrec de senador vitalici. S'hi descriu la casa del carrer Major “*señalada con los números 70 antiguo y 50 moderno* (ara és el 16), *lindante por un lado a mano derecha con casa del heredero de Agustín Sardà Costa* (el pare d'Agustí Sardà Llaberia), *y parte con un callejón llamado de la Oriola...*”. Així doncs, l'any 1898 la casa del Ferratges (a partir del 1916 fou el “Casino de Dalt”) era el número 50. Aleshores tres cases més amunt seria aquella primera adreça de Pere Rom Bondia, carrer Major número 56.

³ Actualment, carrer de Josep Maria Gran i Cirera. En aquell carrer del *Horno* núm. 6, segons el cens electoral de 1925, també hi vivien Josep Morell Borràs i Josep Maria Pascual Nolla; crec que aquest darrer deuria ser el dit “Sunto”.

del Mercat, al costat del que seria el “Centre Obrer de Mont-roig del Camp”⁴. L’avi en broma deia que a Mont-roig la seva família tenia tres bancs a la plaça, i la meva àvia materna (Dolors Ferratjes Tost, de ca la Pobreta) hi afegia irònicament que sí, però que eren de fuster.

En aquell llibre dedicat a “L’Obrera” (el seu nom comú), l’avi deia que aquest local era “davant mateix de la casa de cal Pujades (pare del també paleta)⁵ i al costat de la fusteria que tenia el meu pare en aquell racó, on ara hi ha la botiga de la vídua Canalda (*ara carrer Josep Maria Gran Cirera núm. 6*)...”⁶. S’estaven de lloguer a la planta baixa de cal Sunto. Ara hi ha un edifici de nova construcció.

El matrimoni de Pere Rom Bondia i Teresa Serra Bargalló van tenir 3 fills, nascuts a Mont-roig: Pere, dit “Perico” (4 de desembre de 1899 - 25 de novembre de 1978)⁷, Francesc, dit “Cisquet”, el meu avi (7 de març de 1903⁸ - 28 d’agost de 1979) i Sabí Rom Serra (10 de juliol de 1910 – 15 de desembre de 1980). Pere Rom Bondia, el meu besavi, consta a Mont-roig fins al cens electoral de 1925⁹. Cap al 1927 va anar a viure a Barcelona amb la seva esposa i els altres dos fills Pere, dit “Perico”, i Sabí. Així

doncs, a Mont-roig hi va viure una mica més de trenta anys.

L’avi Francesc “Cisquet” Rom Serra, va trencar la tradició familiar de l’ofici de fuster. També ho era el seu pare i ho serien els seus dos germans. “*Era molt jove encara quan vaig abandonar l’escola per posar-me a treballar (deuria ser cap al 1915 o 1916¹⁰). Sortosament la casa on vaig entrar com manobre per veure si tenia aptituds per aprendre l’ofici de paleta no podia ser millor. Qui la duia era en Josep Maria (dit) Pere Anton¹¹... Aquest tenia ja una edat mitjanament avançada...*”¹². De molt jove, al poble, actuava al grup de teatre de “L’Obrera”¹³.

⁴ Creat el 1911. Ara cal Clariana, al carrer de Josep Maria Gran i Cirera núm. 8.

⁵ El pare era Miquel Pujades Alsina i el fill Miquel Pujades Aragonès.

⁶ “El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)” de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Cossetània Edicions, 2003), pàg. 39.

⁷ Surt en el cens electoral de Mont-roig del 1925. Tenia 25 anys.

⁸ Per aquelles coses que sovint passaven en els temps antics, el van anar a enregistrar el 10 de març.

⁹ També consta com a fuster a Mont-roig, a l’“Anuario del comercio, de la industria, de la Magistratura y de la Administración”, conegut com “Anuario Bailly (Madrid)”, des del 1905.

¹⁰ Tenia 12 ó 13 anys. Li havia escoltat explicar que abans va treballar traient terra, mig ajupit, amb cabassos d’una mina d’aigua.

¹¹ Aquest dit “Pere Anton”, el seu renom, era Josep Maria Tost Ciuret, de 66 anys, i vivia al carrer de Sant Antoni núm. 21. Explicava l’avi que, aquest, era molt bromista. Un cop, el “Pere Anton”, li va fer una juguesca dient que no era capaç de tirar, des de dalt d’una casa, la paleta (o un estri semblant) al mig del carrer. L’avi va perdre, doncs aquell va baixar amb el metre a comprovar si realment era “al mig del carrer”.

¹² “Guspires (de la història de Mont-roig)” (Edicions Marré / Associació de Veïns Muntanya Roja, 2010) de Francesc Rom Serra i Martí Rom, pàg. 17.

¹³ “El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)” de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Cossetània Edicions, 2003), pàg. 107 i 113

El 1920, amb 17 anys, va anar a treballar de paleta a Reus (a l'empresa "Boada, Cornet i Castells"). El dissabte tornava amb bicicleta a Mont-roig per passar el cap de setmana i festejar amb la que seria la seva esposa, Dolors Ferratjes Tost. El 1921, amb 18 anys, va marxar a Barcelona amb el seu amic Evarist Bargalló Guasch¹⁴, dit "l'Evaristo Nostre Senyor". A l'arribar, varen anar a una pensió del carrer Regomir núm. 13¹⁵, a prop de Correus. "*Vam deixar la maleta amb la nostra roba i la caixa de les eines de paleta. A continuació vam encaminar-nos a peu cap a la casa d'un constructor d'obres... que vivia a la Rambla de Catalunya entre la plaça del mateix nom i la Gran Via, a tocar del (aleshores) Teatre Barcelona. Era el senyor Assens*¹⁶. *Al dia següent ja vaig anar a treballar a Santa Coloma de Gramenet, a dalt d'un turó, on s'hi estaven fent una torre els propietaris dels Cafès Debray*¹⁷. *Hi vaig estar unes quantes setmanes fins que va sorgir un petit conflicte entre els obrers i els propietaris... Vaig anar a casa del senyor Assens a dir-li que plegava, que tenia feina en un altre lloc. Ell insistí en que em quedés, i al no aconseguir-ho va treure d'un calaix els diners que corresponien a dues setmanades. Jo molt educadament vaig rebutjar aquells diners. Es va emocionar i després d'unes dolces i emotives paraules per part seva (sempre tindràs la porta oberta d'aquesta casa...), ens vam donar una forta encaixada..."¹⁸.*

Després, va treballar de paleta encarregat a l'empresa de Josep Cantó, al barri del Clot; aquest també descendia de Vilanova d'Escornalbou. A l'avi no li agradava fer d'encarregat, tenia escassament 20 anys i havia de manar a paletes de certa edat. Es va casar, el 22 de desembre de 1928, amb la mont-roigenca Dolors Ferratjes Tost (Mont-roig, 15 de febrer de 1902 – Barcelona, 3 de març de 1990), de ca la Pobreta, i van anar a viure al barri del Clot de Barcelona¹⁹. El pare de la seva esposa, Josep Ferratjes Munté, havia estat un dels fundadors i president del "Centre Obrer de Mont-roig del Camp"²⁰ (conegut per "l'Obrera").

Va crear una petita empresa de construcció. A la primavera de 1933, amb uns quants dels seus empleats, va estar un mesos a Mont-roig construint el que seria el seu xalet, als Prats. El "Casal Miramar". A l'acabar la teulada era costum, ja aleshores, de posar-hi una bandera; ell hi posà l'estelada. Algun vell de Mont-roig m'ho va recordar, fa uns

---

¹⁴ Vegeu "El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)" de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Cossetània Edicions, 2003), pàg. 137. També el text "Joan Miró i Tarragona. Entrevista a Josep Ferrer i Bosch" publicat al web de "**Ressò Mont-roigenc**" el 29 d'octubre de 2018.

¹⁵ Aquesta és una casa palau de considerable grandària que s'allarga pel costat de sota pel carrer del Correu Vell. Just a tocar, pel costat de dalt, hi ha una curiosa capelleta dedicada a Sant Cristòfol i, a continuació, les restes de la muralla romana que es va trobar a l'entrada del Pati Llimona.

¹⁶ Al "Anuario de 1907" de l' Asoociación de Arquitectos de Cataluña, a l'apartat Constructores de obras y maestros albañiles de Barcelona, hi trobem Antonio Assens, que aleshores tenia el domicili professional al carrer de Muntaner núm. 43, 1r 2a.

¹⁷ Eren molt famosos aleshores. Fins al 1925 tenien la fàbrica en una torre, d'estil neoclàssic, a Sant Andreu, al costat de l'estació de tren, al carrer de l'Estació número 12. Després, aquest edifici passà a ser la Clínica Sant Jordi.

¹⁸ "El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)" de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Cossetània Edicions, 2003), pàg. 138.

¹⁹ Primer, al carrer de València núm. 614 i després, casualment, al del Consell de Cent 614 1r 1a (dos carrers més avall). Segurament hi van anar el 1928; la mare, Roser Rom Ferratjes ja va néixer (1-1-1930) al pis de Consell de Cent 614. Aquella casa del carrer de València, de cinc nivells d'alçada i 4 per replà, l'acabava de construir l'avi; fou el seu primer edifici. Segons unes memòries inèdites del meu pare, Josep Martí Tost, aquell edifici va costar 57.000 pessetes.

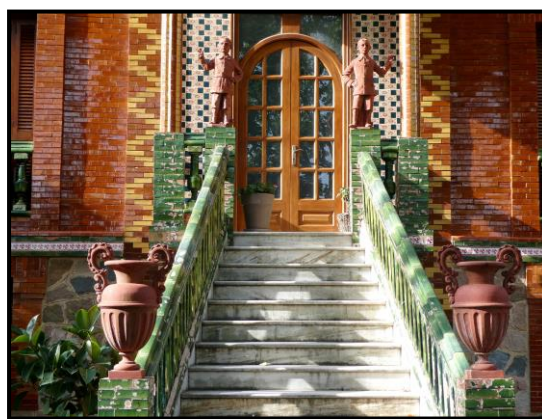
²⁰ "El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)" de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Cossetània Edicions, 2003).

anys, dient-me que era la primera que havia vist mai. A l'octubre de 1936 va entrar d'encarregat d'obra a "Construccions Bofill"²¹.

Casal Miramar

Després de la guerra va continuar amb aquella petita empresa de construcció, amb uns 8 ó 10 homes (paletes i manobres). Va arribar a fer varis edificis i alguns magatzems, però bàsicament era una d'aquelles petites empreses que es dedicaven a fer el que se'n deia *remendos* (reformes interiors de pisos). Una vegada, cap a inicis dels seixanta, un alt directiu de la Diputació de Barcelona li va oferir fer una munió d'edificis en un barri nou de Barcelona, però no ho va acceptar perquè les condicions de la construcció va creure que no eren adequades, doncs creia que molt possiblement sortirien en el futur problemes estructurals. Li van dir que no es preocupés que ells, les autoritats, estarien al darrera seu i no li passaria res. Cap als anys noranta la premsa informava d'una munió de pisos de Barcelona amb aluminosi²² que calia reformar urgentment. Possiblement li oferien construir alguns d'aquests edificis.

Xalet de Cosme Toda a Vilanova d'Escornalbou

Una curiositat: l'avi, algunes vegades havia comprat material de la ceràmica industrial Cosme Toda. Aquest, era de Vilanova d'Escornalbou. Va néixer el 1854 i va morir a Barcelona el 1931; està enterrat a Vilanova. Sembla que va començar a treballar amb terrisseria a Vilanova i aviat, el 1883, va construir una fàbrica a l'Hospitalet de

²¹ Era de l'arquitecte Emili Bofill Benessat, que es va dedicar bàsicament a constructor. Fou el pare del famós arquitecte, Ricardo Bofill Levi.

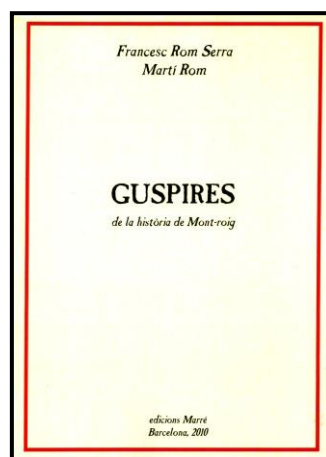
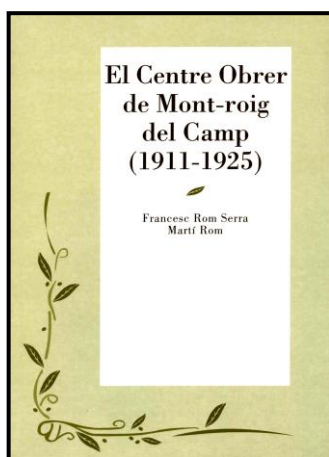
²² Se'n diu aluminosi a aquella deformació que pateix el formigó de les biguetes dels forjats dels edificis que li fa perdre resistència i generant el perill d'enfonsament, ocasionada per una ràpida i deficient elaboració.

Llobregat. Al principi, es va especialitzar en rajoles de terrasses, les dites cairons²³; més tard en qualsevol element ornamental de ceràmica. El 1914, en una finca que tenia al que aleshores eren les afores de Vilanova, va obrir un carrer i va edificar una sèrie de cases. Avui aquest carrer porta el seu nom. El 1917 edificà un bonic edifici, ple d'elements de ceràmica, a l'avinguda de Reus núm. 6 dit, popularment, el xalet. No sé si l'avi el va arribar a conèixer, de ben segur, però, és que li deuria fer gràcia que el creador d'aquella empresa fos de Vilanova d'Escornalbou, el poble del seu pare.

Quan en aquell xalet “Casal Miramar” l'àvia Dolors Ferratjes Tost sentia cantar algun puput li deia al seu marit “com que saben que en descendeixes et venen a veure”, al·ludint a què els de Vilanova d'Escornalbou els hi diuen “puputs”. També recordo haver escoltat una cançoneta que deia: “Els Puputs de Vilanova / tot ho volen sapiguer / en una lliure de cireres / quan pinyols hi pot haver”.

Aprofito per comentar el record de quan era xiquet i estava als estius al xalet dels Prats, tot d'una teníem la visita d'algú de Mont-roig que venia a preguntar a l'àvia pel seu parentiu amb algú altre del poble, perquè sabia que eren parents però no exactament la relació. L'àvia, que semblava que tenia al cap tot l'arbre genealògic del poble, la treia de dubtes. Potser d'aquí em ve la passió per conèixer les relacions familiars de les persones que surten en els meus escrits.

A inicis dels anys setanta, l'avi Cisquet va passar l'empresa al pare, Josep Martí Tost (de cal Panadero)²⁴, que ja feia anys que l'ajudava. El 1976 li van trobar una greu malaltia i, aleshores, va començar a escriure apassionadament, entre d'altres coses, tot allò que havia viscut o coneixia que podés tenir un interès per a la història de Mont-roig. Passava les hores assegut prenent notes o davant de la màquina d'escriure. Mai era l'hora de plegar. El deuria neguitejar pensar que potser no tindria temps per escriure tot el que sabia i volia transmetre. El gruix més important dels seus escrits són del període

1976-1979. En el seu text sobre “L'Obrera”, que l'avi coneixia prou bé, perquè ell mateix hi havia col·laborat en el grup de teatre i perquè un dels fundadors i principals impulsors fou el seu sogre, Josep Ferratjes Munté (1878-1932), hi vaig fer-hi noves aportacions, concretant algunes dates i fets, i afegint informacions contextuais. És el llibre “El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)”²⁵.

²³ L'origen dels cairons són els paviments de les eres on s'espolsava el blat. Eren rajoles quadrades i gruixudes de terra cuita.

²⁴ A cal Panadero hi havia el Casino republicà “El Porvenir Democràtic” (conegut com “Casino de Baix”). Vegeu el text “El Porvenir Democràtic (El Casino de Baix)” del llibre “Mont-roig: esberles d'un mosaic esbocinat” de Martí Rom (Arola Editors, 2019), pàg. 232.

²⁵ “El Centre Obrer de Mont-roig del Camp (1911-1925)”, de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Cossetània Edicions, 2003).

També en vaig fer en una sèrie de textos dispersos, sobre coses i fets del Mont-roig d'inicis del segle XX, que havia anat escrivint. En vaig aplegar uns quants en el llibre “Guspines (de la història de Mont-roig)”²⁶. Encara va deixar dos llibres inèdits: el primer sobre les seves experiències als camps de concentració francesos en acabar la guerra civil: “Del carrer de Pelai als camps de concentració de França”. Un relat sobre les seves estades als camps d'Argelers i d'Agde (del 5 de febrer a l'11 de juny de 1939). Anys més tard, tota la família vàrem fer un viatge a aquestes contrades (del 10 al 13 de juny de 1978). Aleshores va escriure “Il·lusió i desengany”.

Encara va poder viure la fi del franquisme. Les esperances democràtiques d'aquells anys setanta connectaven directament amb les seves (i de molts d'altres) expectatives socials i polítiques de la joventut. Va viure intensament les primeres eleccions democràtiques (15 de juny de 1977), i va poder tornar a votar quaranta anys després el seu partit (“Esquerra Republicana de Catalunya”). Va assistir a aquell milionari “Onze de setembre” del mateix any. En els últims mesos va presenciar l'elaboració de l'Estatut i les primeres eleccions municipals (3 d'abril de 1979). No pogué veure el retorn del president Tarradellas i la restauració de la Generalitat provisional (octubre de 1979). Va morir poc abans, el 27 d'agost de 1979.

A l'esquerra, Consell de Cent 614. A la dreta, Consell de Cent 612

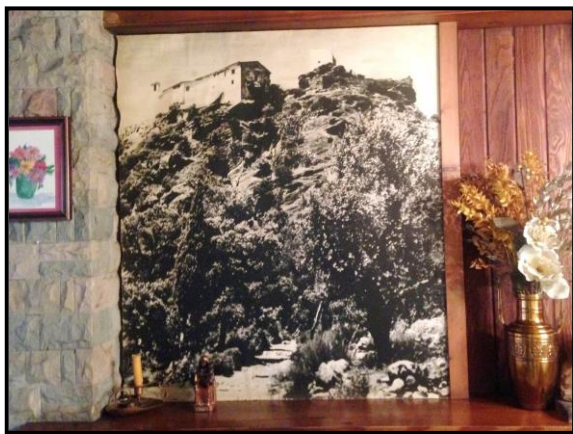
A la fotografia de la dreta s'hi veu la part superior de Consell de Cent 612. El ram de flors esgrafiat a la façana és gairebé el mateix que el que hi havia a la paret lateral del casal Miramar

Dèiem que cap al 1926 o 1927 el seu pare, Pere Rom Bondia, la seva mare Teresa Serra Bargalló i els altres dos fills, Pere i Sabí Rom Serra van anar a viure a Barcelona. També es van establir al barri del Clot. Primer al carrer de Mallorca, cantonada Independència²⁷. A l'arribar a Barcelona, Pere Rom Bondia treballava en una fusteria del carrer de Mallorca. Després, varen anar a viure a la cantonada del carrer Consell de Cent amb Independència (Consell de Cent 611). En dit Consell de Cent, 612, gairebé al davant, hi havia una caseta. Van comprar-la i el 1930 l'avi Cisquet va edificar una casa de quatre plantes. Els seus pares i els seus germans van anar a viure-hi a la planta baixa; allí hi van posar la fusteria. Quan van fer la distribució de la casa, la planta baixa fou per als seus pares i el seu germà Pere “Perico”; les dues primeres plantes per a ell i les dues

²⁶ “Guspines (de la història de Mont-roig)”, de Francesc Rom Serra i Martí Rom (Edicions Marré / Associació de Veïns Muntanya Roja, 2010).

²⁷ Mallorca núm. 521 o Independència núm. 305.

de més amunt per al seu germà Sabí²⁸. Com que ell ja vivia a la casa del costat, el 614²⁹, quan va poder, comprà aquest pis i posteriorment el va unir amb el del 612 pral. 2a, amb la qual cosa nosaltres vivíem en un pis amb dues portes d'entrada. En aquell pis es vivia Mont-roig (els seus temes i anècdotes) dia a dia, matí, tarda i nit. A la sala del menjador hi havia una fotografia des del final del Camí Vell on podem veure, al cim, l'ermita de la Mare de Déu de la Roca i Sant Ramon.

La meva mare, Roser Rom Ferratjes (Barcelona, 1 de gener de 1930 – Barcelona, 24 de juny de 2016), es va casar, el 22 de setembre de 1949, amb Josep Martí Tost de cal Panadero (Mont-roig, 2 de desembre de 1919 – Barcelona, 17 de febrer de 2009). Van tenir dos fills: a mi, Josep Miquel Martí Rom (enginyer) i el meu germà Francesc.

Em vaig casar amb Glòria Alsina Castejón i hem tingut la Clara Martí Alsina. Amb ella s'ha perdut el cognom Rom. El meu germà Francesc va continuar l'empresa de construcció i es va casar amb Assumpció Riumalló Guilà i han tingut la Marta Martí Riumalló. També s'ha perdut el cognom.

Pere “Perico” Rom Serra es va casar amb Raimunda “Mundeta” Bargalló Munté (Mont-roig, 4-12-1899 - BCN, 25-11-1978), de cal Pascual³⁰. El seu pare, Pascual Bargalló Martí fou carter de Mont-roig durant més de quaranta anys. L'he trobat en el cens electoral de 1904, on hi diu que tenia 36 anys i era “peatón” (era el nom de l'època, doncs anava a recollir cada dia de matinada la correspondència a Reus). Fins al cens del 1917 continua dient “peatón”. Des del cens del 1918 i fins al del 1945 (tenia 76 anys) dirà “carterer”; va morir el 1950. *“Baixet d'estatura, molt nerviós amb la seva feina... savi i pausat en el seu parlar... Escollí un ofici. Era carter de vocació”,* escriu l'Alexandra Navarro a **“Ressò mont-roigenc”**³¹. Continua: *“durant quasi deu anys, dia per dia, hivern, estiu... portava el correu de Mont-roig a Reus pel camí antic, passant pels Tegells, Parc Samà, Vinyols... Tan prompte pogué, es comprà un carret i un cavall, i aleshores també feia encàrrecs. Al cap d'uns anys algú va pensar en fer aquell trajecte mitjançant una tartana pública. El Pascual... viatjà amb la tartana; per cert, no era massa còmoda -segons explicaven- doncs, els seients eren una banqueta de fusta a cada costat. Els que tenien les cames curtes anaven bé, però els que les tenien llargues, o bé incordiaven als que seien davant seu o bé arribava a Reus amb les cames adormides...”*. Aquest text incorpora el document del seu nomenament oficial el 30 de maig de 1904. Entre d'altres, diu que tindria el sou mensual de 650 pessetes.

²⁸ Viví a la tercera planta, ajuntant els dos pisos.

²⁹ Consell de Cent 614, 1r 1a.

³⁰ La tieta Mundeta Bargalló Munté tenia 3 germans: Pascual (1896-1981), Miquel (1897-1986) i Jaume (?- 1918) Bargalló Munté. Els seus pares eren: Pascual Bargalló Martí (1868-1950) i Raimunda Munté Martí (?- 1909). Els avis paternals eren Miquel Bargalló Brú (1834) i Pascuala Martí Munté. Aquest Miquel Bargalló Brú l'he trobat en el cens electoral de 1898, diu que tenia 60 anys; Baptista Nogués, en el seu llibre “Notícies històriques de Mont-roig del Camp” de (“Quaderns de la Pixerota”, 2017), a la pàg. 59, diu que va ser regidor el 1879. Els besavis paternals eren Pere Bargalló i Teresa Brú.

³¹ **“Ressò mont-roigenc”** núm. 30 (3r trimestre de 1989), pàg. 12.

També el Pere “Perico” Rom Serra, cap al 1926, va marxar de Mont-roig. Va anar, primer, a Sabadell o Terrassa. Després, cap al 1927 es va reunir amb els seus pares i el seu germà Sabí a Barcelona. Com deia, van acabar vivint als baixos del carrer del Consell de Cent 612. Els anys posteriors a la Guerra Civil, a l’inici del franquisme, la fusteria que tenia amb el seu germà Sabí van tenir molta feina, doncs havien de fer i arranjar molts elements de les esglésies que s’havien cremat o malmès durant la guerra. Pere Rom Serra va tenir un fill, Francesc Rom Bargalló³², arquitecte,

Francesc Rom Bargalló va exercir d’arquitecte municipal a Centelles (Osona) i a Esplugues de Llobregat (Baix Llobregat), a més de treballar al seu despatx professional. També va ser cap de la Gerència del Cadastre de Catalunya. Per fer aquesta feina va haver de recórrer tots els carrers dels pobles de Catalunya.

Recordo un dia dels inicis dels anys setanta que el tiet Francesc Rom Bargalló va venir a la “*casa barata*” que tenim al poble a veure l’avi Cisquet. Tot d’una, va demanar si teníem algun cartró i colors. En un moment, i de memòria, va pintar un senzill però bonic quadre de l’ermita. És versemblant.

Francesc Rom Bargalló es va casar amb Mariona Fort Barrós i van tenir 2 fills: l’Anna i Francesc Rom Fort. La primera, no té descendència. Francesc Rom Fort, arquitecte tècnic, es va casar amb Mònica Marín i han tingut el Carles i la Martina Rom Marín. Viuen a Vilassar de Mar (Maresme). Aquest Carles Rom Marín, enginyer, serà l’únic que continuarà la branca dels Rom fusters.

El darrer germà, Sabí Rom Serra, es va casar amb Maria Serra Amill i van tenir el Sabí Rom Serra, arquitecte tècnic. Es deien igual pare i fill. Com veurem en següents capítols, la repetició de noms i cognoms és una característica dels Rom.

Sabí Rom Serra (el pare,) va lluitar a la guerra civil inicialment com a soldat voluntari al cos de carrabiners³³ i va acabar de suboficial; posteriorment, a efectes retributius d’oficial. Va lluitar al front de Madrid. Al final de la guerra el varen portar a València. Li explicava al seu fill que, com a màxima autoritat de l’exèrcit de la República, va haver de lliurar a la Guàrdia Civil un convent que havia estat caserna de les tropes republicanes³⁴. Va acabar presoner a la plaça de braus de València, convertida en camp de concentració. Un cop va tornar a casa, sa i estalvi, va tenir la intuïció de tramitar davant el govern alemany, l’expedient d’un amic seu de la Selva del Camp (Ramon

³² Curiosament trobem els cognoms Rom Bargalló, uns altres cognom repetits. Un avantpassat seu, cinc generacions enrere, es deia Josep Rom Bargalló (aquest era net del mallorquí Bartomeu Rom). Seguint la línia directa des d’aquell, tenim el seu fill d’aquest últim, Joan Rom Nolla, Carles Rom Munté, Pere Rom Bondia i Pere Rom Serra (el pare de Francesc Rom Bargalló).

³³ El cos de Carrabiners, des d’un inici, fou fidel a la República, majoritàriament. Per això, Franco l’any 1940 va suprimir aquest cos i el va integrar a la Guàrdia Civil.

³⁴ L’1 de setembre de 1980, poc abans de morir (15 de desembre) es va afiliar a l’Asociación Antiguos Carabineros en Cataluña, amb el número 139.

Guinovart Rabasa) que havia estat amb ell a la guerra i que, posteriorment, va acabar al camp de concentració de Mauthausen-Gusen³⁵. La qual cosa va permetre que els seus pares cobressin de per vida una prestació del govern alemany.

I.R.O.
Servicio Investigación Internacional
APO 171 Ejército de U. S. A.
T. Arolsen Militar n.º 7. Fecha 22 Abril de 1949
Nuestro asunto: n.º 42.849.
Su referencia: su pregunta hecha a Cruz Roja Internacional
en Ginebra en 21-11-47
Asunto: Informe de Investigación
Para: Sr. Sabino Rom Serra.
1. sírvase mirar más abajo en las in-
vestigaciones que hemos hecho en colaboración con el
Auxilio de Investigación para.
Guinovart Rabasa Ramon, de nacional-
idad español.
Nacido el 14-1-1916, fue deportado al
campo de Concentración de Mauthausen,
y murió en el subcampo Gusen en 29-12-
1942 a las 5 horas 20 minutos, Causa de la
muerte:
Debilidad del cuerpo y de la circulación de
la sangre.

³⁵ El seu fill, Sabí Rom Serra, m'ha fet arribar un document que és la resposta a la recerca que el seu pare, també Sabí Rom Serra, havia fet sobre el seu amic. És una carta del 22 d'abril de 1949 que envia el "Servicio de Investigación Internacional" (I.R.O.) del "Ejército de U.S.A." sobre l'assumpte núm. 42.849 ("su pregunta hecha a Cruz Roja Internacional en Ginebra en 21-11-47") que diu que "nos pesa informar a Vd. que Guinovart Rabasa Ramon, de nacionalidad española nacido el 14-1-1916 fue deportado al campo de concentración de Mauthausen y murió en el subcampo Gusen en 29-12-1942 a las 5 h. 20 minutos. Causa de la muerte: Debilidad del cuerpo y de la circulación de la sangre". A peu de pàgina, i a mà, hi ha escrit: "Rebuda 4 de maig 1949".

La seva professió de fuster, l'única que va seguir a la seva vida, el va emmalaltir, per treballar sense precaucions i va morir, prematurament als 70 anys, per un emfisema pulmonar.

Francesc Rom Fort i Sabí Rom Serra (el fill) fa uns anys van escollir unes quantes eines de fuster de Pere Rom Serra (l'avi del primer) i de Sabí Rom Serra (el pare del segon), les van restaurar i van fer una donació a la parròquia de Sant Pere de Premià de Dalt on tenen una sala amb mostres d'oficis. Possiblement, siguin les darreres eines d'aquesta nissaga de Rom, on hem trobat una munió de fusters.

Sabí Rom Serra (el fill) es va casar amb Carme Suñol Díaz i van tenir l'Elisenda i la Marta. Viuen a Premià de Dalt (Maresme). També veiem que es perdrà el cognom Rom.

Seguint la branca dels Rom de Vilanova, també van ser fusters els dos fills de Pere Rom Bondia: Pere ("Perico") i Sabí. Com podem veure en la branca dels meus ascendents hi ha 5 generacions de fusters:

Josep Rom Toda (cap al 1730), fill del moliner mallorquí Bartomeu Rom Ramis³⁶.
Josep Rom Bargalló (1770).
Joan Rom Nolla (1793).
Carles Rom Munté (1836).
Pere Rom Bondia (1874).

A més, també d'altres germans com: Josep Rom Nolla (1796), Ramon Rom Nolla (1805), Joan Rom Bondia (1864), Pere Rom Serra (1899) i Sabí Rom Serra (1910). En total: 10 fusters. Per això, lògicament, a la nostre branca els he anomenat els Rom fusters. Però, tot d'una, es van acabar els fusters. Deia, que el meu avi Francesc "Cisquet" Rom Serra, primer fou paleta i més tard creà una petita empresa de construcció que, finalment, ha continuat el meu germà Francesc Martí Rom. Acabem de veure que Francesc Rom Bargalló era arquitecte, el seu fill arquitecte tècnic i el seu nét enginyer (com jo mateix). També és arquitecte tècnic el Sabí Rom Serra (fill). Així doncs, els fusters han passat, principalment, al ram de la construcció.

Tots els fusters de la nissaga:

Josep Rom Toda (cap al 1730), fill del moliner mallorquí Bartomeu Rom Ramis.
Josep Rom Bargalló (1770).
Joan Rom Nolla (1793).
Josep Rom Nolla (1796).
Ramon Rom Nolla (1805).
Antoni Rom Duran (cap el 1830).
Pau Rom Munté (1832).
Carles Rom Munté (1836).
Tomàs Rom Sagalà (1860)³⁷.
Joan Rom Bondia (1864).
Josep Rom Bondia (1868).
Jacint Rom Rovira (cap el 1870).

---

³⁶ Estan ordenats per data de naixement.

³⁷ A Tomàs Rom Sagalà l'he trobat en el cens electoral de Reus de 1894; diu que té 34 anys i és fuster. Possiblement sigui un descendent d'alguna de les branques que he esmentat dels Rom.

Benet Rom Castells (1870).
Pere Rom Bondia (1874).
Damià Duran Rom (cap al 1880).
Antoni Duran Rom (1884).
Pere Rom Serra (1899).
Matías Rom Ferré (cap el 1900).
Sabí Rom Serra (1910).

En total he trobat 18 fusters.

Ascendents de la meva branca dels Rom fusters:

Bartomeu Rom Ramis, moliner.
Josep Rom Toda.
Josep Rom Bargalló.
Joan Rom Nolla.
Carles Rom Munté.
Pere Rom Bondia.

BRANCA DELS ROM FUSTERS (DE MONT-ROIG)

Pere Rom Bondia ----- Teresa Serra Bargalló.
Fills: Pere, Francesc i Sabí Rom Serra.

(Del Pere Rom Serra):

Pere Rom Serra ----- Mundeta Bargalló Munté.
Fill: Francesc Rom Bargalló

Francesc Rom Bargalló ----- Mariona Fort Barros.
Fills: Anna Maria i Francesc Rom Fort.

Anna Maria Rom Fort ----- Lluís &.

Francesc Rom Fort ----- Mònica Marín.
Fills: Carles i Martina Rom Marín.

(Del Francesc Rom Serra):

Francesc Rom Serra ----- Dolors Ferratjes Tost.
Filla: Roser Rom Ferratjes.

Roser Rom Ferratjes ----- Josep Martí Tost.
Fills: Josep Miquel i Francesc Martí Rom.

(Del Sabí Rom Serra):

Sabí Rom Serra ----- Maria Serra Amill.
Fill: Sabí Rom Serra.

Sabí Rom Serra ----- Carme Suñol Díaz.
Fills: Elisenda i Marta Rom Suñol.

Elisenda Rom Suñol ----- Loren Marrodán Gaudes.
Fills: Kilian i Guiomar Marrodán Rom.

Marta Rom Suñol ----- Guillermo Mendia Corvillo.
Fills: Mar i Ona Mendia Rom.